

litt mer om manglende politisk prioritering, både med hensyn til økonomi og ikke minst faglighet.

Knut E. Schrøder

Administrasjonen
Universitetssykehuset Nord-Norge

Nyttig om ledelse ved kriser

Weisæth L, Kjeserud R.

Ledelse ved kriser

En praktisk veileder. 144 s, tab, ill.

Oslo: Gyldendal Akademisk, 2007. Pris NOK 285
ISBN 978-82-05-35182-0

Boken er i første rekke skrevet for ledere i private og offentlige virksomheter som må være forberedt på at de kan bli rammet av større alvorlige hendelser.

De fem kapitlene omhandler: formålet med boken, tiden før krisen,

kriseledelse, kompetanshevende aktiviteter, og til slutt scenaribeskrivelser. Det er et begrenset antall referanser, i hovedsak til forfatterens egne arbeider. Seniorrådgiver Hans Chr. Bangsmoen i Wilh. Wilhelmsen har skrevet forordet, blant annet basert på rederiets utfordringer i forbindelse med Partnair-ulykken utenfor Hirtshals i 1989 og flyktningene på M/S Tampa i 2001.

Det er to hovedlinjer. Den ene dreier seg om vanlige reaksjoner i krisens forskjellige faser og hvordan disse henger sammen med personlige og situasjonsbetingede forhold, den andre om hvordan man kan gå frem for å øke kompetansen. Det er kun få bedrifter som har etablerte kriseteam, til tross for at slik kompetanse er svært viktig.

Betydningen av å kunne håndtere mediene er vektlagt, med mange forslag til å forberede hvordan dette kan gjøres. Det kunne vært ønskelig med noe større vinkling på hvor belastende det kan være for enkeltpersoner å bli eksponert i mediene, særlig når beskrivelsene er fortegnet, omtalen langvarig og eventuelt forsterkes av autoritetspersoner før det foreligger grundige granskninger.

Godt lederskap fremheves med rette, blant annet med hensyn til kompetanse, tydelighet og tillit. Forfatterne henviser til den solide kunnskapen om at ledere som har gjennomgått trening, mestrer kriser bedre, både når det gjelder virksomheten og lederen personlig. Også her er det nok mange som ikke har fått den anbefalte trening.

Forfatterne formidler et optimistisk syn

på hvordan det er mulig å komme gjennom kriser og katastrofer, særlig om man er godt forberedt og følger strukturerte planer. Allikevel er det ganske mange som sliter med langvarige fysiske og psykiske helseskader etter traumatiske hendelser. Dette er forfatterne klar over, men aspektet kunne nok vært beskrevet noe tydeligere.

Forfatterne har i over 30 år gjennomført mange simuleringer med ledere i store virksomheter i Norden. Dette bærer boken preg av ved sin klare oppbygning og de konkrete forslagene til hvordan utdanning og trening kan legges opp. Den vil være nyttig for alle ledere som ønsker å være forberedt på å mestre kriser som måtte ramme egen virksomhet, og for andre som arbeider med kriser og katastrofer. Boken anbefales både for læring og etterlevelse.

Øivind Ekeberg

Akuttmedisinsk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Er vaksiner for dyre?

Larsen ER.

Økonomi på trikken

241 s. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2007.

Pris NOK 249

ISBN 978-82-05-33920-0

Forfatteren gir en populærvitenskapelig fremstilling av samfunnsøkonomenes tenkemåte. Bokens format er litt mindre enn de fleste fagbøker og innbindingen myk. Derfor er den ganske hendig og kan lett medbringes for lesing på offentlige kommunikasjonsmidler, slik det antydes i tittelen. Likevel blir nok refleksjonsnivået høyere og utbyttet bedre dersom den leses i fred og ro hjemme i godstolen. Innføringskapitlet heter «Hvor rike er vi egentlig i Norge?» I hvert av de ni følgende kapitlene blir generelle økonomiske prinsipper belyst gjennom å besvare ett samfunnsaktuelt spørsmål. For oss helsearbeidere er det nok kapitlet om prisfastsetting for vaksiner, som er det mest relevante. Eksemplet med vaksiner brukes til å drøfte hvordan man globalt kan få en riktig fordeling av livsnødvendige produkter som har lave produksjonskostnader, men høye utviklingskostnader. Imidlertid har vi nok alle også nytte av å få belyst aktuelle problemstillinger som veiprisning, konsekvenser av sekstimersdagen og hvilke faktorer som påvirker boligprisene. I kapitlet om sekstimersdagen diskuterer forfatteren i tillegg til de direkte økonomiske konsekvensene, hva som blir konsekvensen for ferdighetsyrker som kirurgi og forskning dersom hver yrkesutøver får mindre tid til å praktisere yrket.

Det viktigste poenget er at uansett hvor mye penger landet Norge har på bok, så er det antallet tilgjengelige arbeidstimer som

avgjør hvilken velstand vi kan oppnå. De tilgjengelige timene må fordeles mellom fritid, produksjon av privat velstand og produksjon av offentlige tjenester og fellesgoder. Verken som samfunn eller privatpersoner kan vi få både i pose og sekk; å velge ett gode innebærer å nedprioritere andre.

Forfatteren har heldigvis ikke falt for fristelsen til å presentere formler og grafer for å underbygge det teoretiske stoffet, men bruker tekstbokser til å gi utfyllende eksempler. Hvert avsnitt avsluttes med en oppsummering av de viktigste aspektene. Bakerst i boken presenteres 38 referanser under punktet «for videre lesning». Målgruppen ville nok være bedre tjent med å få færre referanser, men heller noen kommentarer om hvilke temaer de ulike referansene dekker. Siden sentrale emner som renter og arbeidsledighet er viet lite oppmerksomhet, fungerer boken bedre som innføring i samfunnsøkonomisk tenkemåte enn som en oversikt over faget samfunnsøkonomi.

Den anbefales for alle som er interessert i hvordan samfunnets begrensede ressurser skal anvendes og fordeles. I kapitlet «Er det bedre å eie enn å leie?» er det dessuten nyttige tips å hente med tanke på privatøkonomien.

Olav Magnus S. Fredheim

Nasjonalt kompetansesenter
for sammensatte lidelser
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Makt og avvik

Schaanning E.

Makt og viten

Tekster i utvalg. 334 s. Oslo: Unipub, 2007.

Pris NOK 369

ISBN 978-82-7477-331-8

I dei moderne vitenskapane om mennesket som oppstod på 1800-talet, psykiatri, psykologi, kriminologi, pedagogikk, var det avvik ein fokuserte på. Kunnskap om årsak til avvik skulle hjelpe til å hindre at dei opp-

stod. Kunnskapen om dei unormale skulle nyttast til å disiplinere, kontrollere, oppdra, forbedre, helbrede. Kunnskap gav makt, makt gav kunnskap, avvikande åtfærd blei underlagt bestemte maktmekanismer, som institusjonalisering, disiplinering, forhøyr og fengsel.

Det er denne dynamikken mellom makt, kunnskap og avvik Espen Schaanning har som hovudtema i denne boka. Schaanning er professor i idéhistorie ved Universitetet